ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lieta Nr.A420229021
Lietas arhīva Nr. AA43-0657-22/18
ECLI:LV:ADAT:2022:1103.A420229021.7.S

SPRIEDUMS
L a t v i j a s t a u t a s v ā r d ā

Rīgā 2022.gada 3.novembrī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente Anita Šteinberga,
tiesneši Māris Birzgalis un Margarita Osmane

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz SIA „RS Property" pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta 2021.gada 9.augusta lēmuma Nr.33.17-6/22.8/8665 atzīšanu par prettiesisku, sakarā ar SIA „RS Property" apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2022.gada 7.janvāra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicēja SIA „RS Property" 2021.gada 8.jūnijā iesniedza Valsts ieņēmumu dienestā (turpmāk – dienests) iesniegumu atbalsta saņemšanai apgrozāmo līdzekļu plūsmas nodrošināšanai par 2021.gada maiju.

Dienesta Nodokļu nomaksas veicināšanas pārvalde (turpmāk – iestāde) 2021.gada 18.jūnijā pieņēma lēmumu Nr.33.17-3/17.11/64616, ar kuru, pamatojoties uz Ministru kabineta 2020.gada 10.novembra noteikumu Nr.676 „Noteikumi par atbalstu Covid-19 krīzes skartajiem uzņēmumiem apgrozāmo līdzekļu plūsmas nodrošināšanai" (turpmāk – noteikumi Nr.676) 16.8.apakšpunktu, atteica piešķirt atbalstu apgrozāmo līdzekļu plūsmas krituma kompensēšanai par 2021.gada maiju (turpmāk – sākotnējais lēmums).

[2] Ar dienesta 2021.gada 9.augusta lēmumu Nr.33.17-6/22.8/8665 (turpmāk – lēmums) sākotnējais lēmums atstāts negrozīts. Lēmumā norādīts šāds pamatojums.

[2.1] Ja ir konstatējams, ka uzņēmums veic saimniecisko darbību kādā no nozarēm, kuras ir minētas noteikumu Nr.676 2.pielikumā, atbalsts nav piešķirams neatkarīgi no kādiem citiem apstākļiem, jo šādus apstākļus kā papildu vērtējamos kritērijus attiecīgais regulējums neparedz.

[2.2] Trīs pieteicējas dienestā reģistrētie papildu darbības veidi – „dzīvojamo un nedzīvojamo ēku būvniecība" (reģistrēts dienestā no 2014.gada 6.oktobra līdz 2021.gada 18.jūnijam), „ūdensapgādes sistēmu būvniecība" un „elektroinstalācijas ierīkošana" (reģistrēti dienestā no 2019.gada 23.janvāra līdz 2021.gada 18.jūnijam) ir iekļauti noteikumu Nr. 676 2.pielikumā „Ierobežoto nozaru saraksts".

Tāpat atbilstoši dienesta rīcībā esošajai informācijai pieteicēja ne tikai ir reģistrējusi minētos darbības veidus, bet arī, sniedzot Būvkomersantu reģistrā ziņas par būvkomersanta darbību un vidējo būvniecībā nodarbināto skaitu 2019.gadā, informējusi par gūto ieņēmumu apmēru gan no arhitektūras un inženiertehniskajiem pakalpojumiem, gan no būvdarbiem Latvijā un ārpus Latvijas. Būvkomersantu reģistrā kā pieteicējas darbības sfēras, kurās būvkomersants veic komercdarbību, paziņota ne tikai ēku būvdarbu un elektroietaišu izbūves darbu būvuzraudzība, bet arī ēku būvdarbu vadīšana.

[2.3] Attiecībā uz argumentu, ka pieteicēja ar dienestā reģistrētajiem, tostarp noteikumu Nr.676 2.pielikumā ietvertajiem, papildu darbības veidiem nenodarbojās, minētā apliecināšanai iesniedzot dokumentus par 2021.gada maija pievienotās vērtības nodokļa deklarācijā ietvertajiem darījumiem, kuros atrunāta tikai būvuzraudzības pakalpojumu sniegšana, dienests norāda, ka atšķirībā no uzņēmuma pamatdarbības veida sniegt dienestam informāciju par papildu darbības veidu ir uzņēmēja brīva izvēle. Tādējādi, ja uzņēmējs ir reģistrējis dienestā papildu darbības veidus, kuros veic saimniecisko darbību, tad dienestam nav pamata uzskatīt, ka uzņēmējs šajā nozarē neveic saimniecisko darbību. Gadījumā, ja pieteicēja pirms vairākiem gadiem reģistrēja papildu darbības veidus un kādos no tiem neveica saimniecisko darbību, pieteicējai bija pietiekoši ilgs laiks precizēt darbības veidus atbilstoši faktiskajai situācijai. Ja pieteicēja neveic un neplāno veikt saimniecisko darbību attiecīgajā deklarētajā nozarē, tai bija norādītie darbības veidi jāprecizē, jāaktualizē atbilstoši faktiskajai situācijai.

Pieteicēja ziņas par papildu darbības veidu pārtraukšanu dienestā iesniedza tikai sākotnējā lēmuma pieņemšanas datumā – 2021.gada 18.jūlijā, tātad minētie darbības veidi uzņēmumam atbalsta periodā (2021.gada maijā) joprojām bija aktuāli.

[2.4] Ministru kabineta noteikumi Nr.276 „Grozījumi Ministru kabineta 2020.gada 10.novembra noteikumos Nr.676 „Noteikumi par atbalstu Covid-19 krīzes skartajiem uzņēmumiem apgrozāmo līdzekļu plūsmas nodrošināšanai" (turpmāk – noteikumi Nr.276), ar kuriem noteikumi Nr.676 tika papildināti ar 16.8.apakšpunktu, pieņemti 2021.gada 29.aprīlī, publicēti „Latvijas Vēstnesī" 2021.gada 6.maijā un tikai 2021.gada 8.jūnijā stājās spēkā, pieteicēja saņēma atbalstu apgrozāmo līdzekļu plūsmas nodrošināšanai par 2021.gada janvāri, februāri, martu un aprīli, tātad savlaicīgi bija informēta par tiesisko regulējumu un tā izmaiņām.

Attiecīgi pieteicējas rīcība, neaktualizējot deklarētos datus par darbības veidiem, prezumē to kā šajā nozarē darbību veicošu uzņēmēju. Apstāklis, ka uzņēmumam šajā laika posmā nav bijuši darījumi attiecīgajā jomā, nemaina to, ka atbalsta periodā un ilgu laiku pirms tam tas deklarē sevi kā šajās nozarēs darbību veicošu.

[3] Pieteicēja iesniedza pieteikumu tiesā par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru pieteicējai tiktu piešķirts atbalsts apgrozāmo līdzekļu plūsmas nodrošināšanai par 2021.gada maiju. Pieteikums pamatots ar turpmāk norādītajiem apsvērumiem.

[3.1] Informācija par nodokļu maksātāja saimnieciskās darbības veidiem, ko dienests ņem vērā, atsakot piešķirt atbalstu apgrozāmo līdzekļu plūsmas krituma kompensēšanai, atsaucoties uz noteikumu Nr.676 16.8.apakšpunktu, tiek iesniegta dienestam saskaņā ar likuma „Par nodokļiem un nodevām" 15.panta pirmās daļas 15.punkta noteikumiem. Atbilstoši minētās tiesību normas prasībām pieteicējas pamatdarbības veids 2021.gadā ir „inženierdarbības un ar tām saistītās tehniskās konsultācijas" (NACE kods 71.12), kas nav iekļauta noteikumu Nr.676 2.pielikumā.

[3.2] Informācija par pieteicējas saimnieciskās darbības apgrozījumu sniegta pievienotās vērtības nodokļa deklarācijā par 2021.gada maiju. Pieteicējas saimniecisko apgrozījumu veido darījumi, kas saistīti ar inženierdarbībām un ar tām saistīto tehnisko konsultāciju pakalpojumu sniegšanu, ko pierāda apstrīdēšanas iesniegumam pievienotie dokumenti.

[3.3] Dienestam bija pienākums izmantot tikai ziņas par pieteicējas pamatdarbības veidu un ziņas, kas norādītas pievienotās vērtības nodokļa deklarācijā par 2021.gada maiju, kā to nosaka noteikumu Nr.676 4.^{3}punkts.

Dienestam nav tiesiska pamata izmantot ziņas par faktiskajam stāvoklim neatbilstošiem pieteicējas iespējamiem darbības veidiem un pieteicējas sniegtos datus no Būvkomersantu reģistra par 2019.gadu, lai atteiktu atbalstu.

[4] Dienests rakstveida paskaidrojumos pieteikumu neatzina, pamatojoties uz lēmumā norādīto argumentāciju, un papildus paskaidroja turpmāk minēto.

[4.1] Noteikumu Nr.676 16.8.apakšpunkts nenosaka, ka 2.pielikumā minētās nozares ir uzņēmuma pamatdarbības veids. Līdz ar to, ja kaut viens no uzņēmuma darbības veidiem ietilpst noteikumu Nr.676 2.pielikumā, tad dienests šādus valsts atbalsta pretendentus virzīs nelabvēlīga lēmuma pieņemšanai, un nav svarīgi, vai tas ir pamatdarbības veids vai papildu darbības veids.

Noteikumu Nr.676 piemērošana un valsts atbalsta piešķiršana balstās uz paša valsts atbalsta pretendenta iesniegumā iekļautajiem faktiem un tiem datiem, ko pirms tam ir deklarējis valsts atbalsta pretendents. Tā kā pieteicēja uz lēmuma pieņemšanas brīdi bija deklarējusi papildu darbības veidus, dienestam nebija pamata uzskatīt, ka pieteicēja šajā nozarē neveica saimniecisko darbību.

[4.2] Nav nozīmes pieteicējas argumentam, ka tā deklarēja minētos papildu darbības veidus vēl pirms likumdevējs pieņēma noteikumu Nr.676 16.8.apakšpunktu, jo gadījumā, ja pieteicēja neveica saimniecisko darbību norādītajās nozarēs, tai bija pietiekams laiks, lai precizētu dienestā norādītos deklarētos datus.

[5] Ar Administratīvās rajona tiesas 2022.gada 7.janvāra spriedumu pieteikums tika noraidīts. Spriedums motivēts šādi.

[5.1] Ņemot vērā, ka 2021.gada maijā pieteicējai bija reģistrēts darbības veids, kas iekļauts ierobežoto nozaru sarakstā, vērtējot nosacījumus atbalsta piešķiršanai par konkrēto periodu, tiesa secināja, ka pieteicēja atbilst noteikumu Nr.676 16.8.apakšpunkta nosacījumiem, pie kuriem atbalstu nepiešķir.

Tiesa atzina, ka nav izšķirošas nozīmes apstāklim, ka atbalsta periodā – 2021.gada maijā – pieteicējas saimniecisko apgrozījumu neveido darbība nozarēs, kas iekļautas noteikumu Nr.676 2.pielikumā. Nozīme ir tam, ka atbalsta periodā strīdus darbības veidi bija deklarēti dienestā, līdz ar to dienestam bija un tiesai ir pamats prezumēt, ka pieteicēja strīdus nozarēs veica saimniecisko darbību.

Tiesa ņēma vērā, ka strīdus norma tika publicēta jau 2021.gada 6.maijā, proti, jau vēršoties dienestā ar pieteikumu par atbalsta piešķiršanu, pieteicēja nevarēja par to nezināt, un pieteicējai bija iespēja savlaicīgi dienestā precizēt darbības veidus atbilstoši faktiskajai situācijai.

[5.2] Tiesa atzina par nepamatotu pieteicējas argumentu, ka nepiešķirt atbalstu atbilstoši noteikumu Nr.676 16.8.apakšpunktam var tikai gadījumos, kad deklarētais pamatdarbības veids ir iekļauts noteikumu Nr.676 2.pielikumā. Tiesa atzina – ja kaut viens no uzņēmuma darbības veidiem ietilpst noteikumu Nr.676 2.pielikumā, atbalsts netiek piešķirts.

Minēto tiesas vērtējumā apstiprināja arī 2021.gada 26.oktobra grozījumi noteikumos Nr.676, ar kuriem 16.8.apakšpunkts ir izteikts jaunā redakcijā, nosakot, ka atbalsts netiks piešķirts uzņēmumiem, kas deklarējuši saimniecisko darbību kā *pamatdarbību* šo noteikumu 2.pielikumā minētajās nozarēs.

Vienlaikus tiesa norādīja, ka noteikumu Nr.676 4.^{3}punktu dienests piemēro, nosakot apgrozījuma kritumu, nevis vērtējot atbalsta pretendenta atbilstību noteikumu Nr.676 16.8.apakšpunkta prasībām.

Tiesa norādīja, ka pieteicēja ir atbildīga par to, lai dienestā deklarētie dati par darbības veidu atbilstu faktiskajai situācijai. Ja pieteicēja neveica saimniecisko darbību kādās deklarētajās nozarēs, pieteicējai bija iespēja datus precizēt, lai tie atbilstu faktiskajai situācijai.

[6] Par Administratīvās rajona tiesas spriedumu pieteicēja iesniedza apelācijas sūdzību, pamatojot to ar pieteikumā minētajiem apsvērumiem un turpmāk norādītiem argumentiem.

[6.1] Tiesa nav ievērojusi nevienu no Administratīvā procesa likuma 4.pantā nostiprinātajiem administratīvā procesa principiem.

[6.2] Tiesai bija ne tikai jāievēro objektivitāte lietas izskatīšanā, bet arī jāveic objektīva izmeklēšana.

Atbalsta periodā pieteicējas saimniecisko apgrozījumu neveidoja darbība nozarēs, kas iekļautas noteikumu Nr.676 2.pielikumā. Lai pierādītu, ka pieteicējas saimniecisko apgrozījumu veido darījumi, kas saistīti vienīgi ar inženierdarbībām un ar tām saistīto tehnisko konsultāciju pakalpojumu sniegšanu, pieteicēja pieteikumam ir pievienojusi līgumus, kas noslēgti ar deklarācijā par maija mēnesi uzrādītajiem darījumu partneriem, kā arī pievienojusi darījumu partneriem izrakstītos rēķinus.

[6.3] Tiesa ir nepareizi interpretējusi noteikumu Nr.676 16.8.apakšpunktu.

[6.4] Tiesa neobjektīvi un vienpusēji ir izmantojusi vienīgi dienesta argumentāciju ar mērķi nepamatoti ierobežot pieteicējas intereses.

[6.5] Tiesību normas neparedz iespēju sodīt saimnieciskās darbības veicēju par papildu darbības veidu deklarēšanu vai nedeklarēšanu.

Likums „Par nodokļiem un nodevām" nenosaka, ka saimnieciskās darbības veicējam vispār ir jāsniedz informācija par papildu darbības veidiem, šāda dienesta prasība ir nelikumīga. Tomēr, ja dienesta amatpersonas pirms vairākiem gadiem ir pieprasījušas sniegt šādu informāciju, tiesai nav tiesiska pamata papildu darbības veidu deklarēšanas kārtībai piemērot citus noteikumus, nekā tie piemērojami pamatdarbības deklarēšanai.

[6.6] Iesniedzot iesniegumu par atbalsta piešķiršanu, pieteicēja nevarēja zināt par dienesta amatpersonu rīcību lēmuma atteikuma pamatojumam izmantot likumā neparedzētu argumentāciju par kādreiz deklarētajiem papildu darbības veidiem, kā arī izvēlēsies neizmantot pieteicējas pievienotās vērtības nodokļa deklarācijas, kas apliecina saimnieciskās darbības veida noteikšanu. Pieteicējai nelūdza sniegt paskaidrojumu par faktiskajiem darbības veidiem.

[7] Dienests rakstveida paskaidrojumos pieteicējas apelācijas sūdzību neatzīst, pamatojoties uz lēmumā un paskaidrojumos ietvertajiem argumentiem. Papildus norādot turpmāk minēto.

[7.1] Nozīme ir tam, ka valsts atbalsta periodā strīdus darbības veidi bija deklarēti, līdz ar to dienestam ir pamats pieņemt, ka pieteicēja strīdus nozarēs veica saimniecisko darbību.

[7.2] Tā kā noteikumu Nr.676 16.8.apakšpunkts nenosaka, ka 2.pielikumā „Ierobežoto nozaru saraksts" minētās nozares ir uzņēmuma pamatdarbības veids, tad gadījumā, ja kaut viens no uzņēmuma darbības veidiem ietilpst noteikumu Nr.676 2.pielikumā, tad dienests šādus valsts atbalsta pretendentus virzīs nelabvēlīga lēmuma pieņemšanai, un nav svarīgi, vai tas ir pamatdarbības veids vai papildu darbības veids.

[7.3] Pieteicējas rīcība, neaktualizējot savlaicīgi deklarētos datus par darbības veidiem, prezumē to kā šajā nozarē saimniecisko darbību veicošu uzņēmumu.

[8] Ņemot vērā, ka noteikumu Nr.676 24.punktā noteiktais termiņš atbalsta piešķiršanai ir beidzies un izskatāmajā lietā tiesa vairs nevar lemt par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, pieteicēja apgabaltiesai papildus sniegtajos paskaidrojumos norādīja, ka uztur prasījumu par lēmuma atzīšanu par prettiesisku, kā arī lūdz atlīdzināt mantiskos zaudējumus 7945,09 *euro* apmērā.

Pieteicēja norādīja, ka dienests nav piešķīris pieteicējai finanšu atbalstu, tādā veidā radot pieteicējai mantiskus zaudējumus, kas ietekmē tās kopējo finanšu stāvokli un maksātspēju. Pieteicēja lūdz atlīdzināt mantiskos zaudējumus 7945,09 *euro* apmērā, kas atbilst iesniegumā „Covid-19 krīzes skartā uzņēmuma iesniegums atbalsta saņemšanai apgrozāmo līdzekļu plūsmas nodrošināšanai" norādītajai atbalstam pieprasītajai summai.

[9] Dienests apgabaltiesai papildus sniegtajos paskaidrojumos norāda, ka lēmums ir tiesisks, pamatojoties uz jau iepriekš sniegtajiem paskaidrojumiem. Attiecībā uz mantiskajiem zaudējumiem dienests norāda, ka pieteicēja nav ievērojusi likumā noteikto lietas iepriekšējās ārpustiesas izskatīšanas kārtību.

Motīvu daļa

[10] Administratīvā lieta ir ierosināta un pirmās instances tiesā izskatīta par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru pieteicējai tiktu piešķirts atbalsts apgrozāmo līdzekļu plūsmas nodrošināšanai par 2021.gada maiju.

Apgabaltiesa ņem vērā, ka noteikumu Nr.676 24.punkts (*spēkā esošajā redakcijā*) noteic, ka lēmumu par atbalsta piešķiršanu pieņem līdz 2022.gada 30.jūnijam saskaņā ar Eiropas Komisijas 2020.gada 19.marta paziņojumu „Pagaidu regulējums valsts atbalsta pasākumiem, ar ko atbalsta ekonomiku pašreizējā Covid-19 uzliesmojuma situācijā" (C(2020)1863) (turpmāk – Pagaidu regulējums).

Pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas brīdī noteikumu Nr.676 24.punkts tā sākotnējā redakcijā noteica, ka lēmumu pieņem līdz 2021.gada 30.jūnijam saskaņā ar Pagaidu regulējumu. Ministru kabineta noteikumu projekta „Noteikumi par atbalstu Covid-19 krīzes skartajiem uzņēmumiem apgrozāmo līdzekļu plūsmas nodrošināšanai" sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojumā (anotācijā) norādīts, ka lēmums par atbalsta piešķiršanu šo noteikumu izpratnē tiek pieņemts saskaņā ar Komisijas paziņojumu līdz 2021.gada 30.jūnijam. Komisijas paziņojuma spēkā esamība nosaka, ka visiem lēmumiem par valsta atbalsta piešķiršanu ir jābūt pieņemtiem līdz 2021.gada 30.jūnijam, pretējā gadījumā to var uzskatīt par nelikumīgu valsts atbalstu.

Vēlāk noteikumu Nr.676 24.punktā izdarīti un stājušies spēkā grozījumi, pagarinot noteikto termiņu līdz 2022.gada 30.jūnijam, ņemot vērā Pagaidu regulējuma grozījumus un to, ka Eiropas Komisija pieņēmusi lēmumu par noteikumos Nr.676 paredzētā komercdarbības atbalsta saderību ar Eiropas Savienības iekšējo tirgu.

Līdz ar to, ņemot vērā noteikumu Nr.676 24.punktā noteikto termiņu atbalsta piešķiršanai, kas ir beidzies, izskatāmajā lietā tiesa vairs nevar lemt par labvēlīga administratīvā akta izdošanu. Tiesa šādos apstākļos var izvērtēt tikai pārsūdzētā lēmuma tiesiskumu.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 184.panta otrās daļas 1. un 2. punktam pieteikumu var iesniegt arī administratīvā akta atzīšanu par prettiesisku, ja tiesas spriedums par administratīvā akta prettiesiskumu ir nepieciešams atlīdzinājuma pieprasīšanai vai lai novērstu līdzīgu gadījumu atkārtošanos, vai arī administratīvā akta izdošanas procesā pieļauta būtiska procesuālā pārkāpuma konstatēšanu, ja procesuālais pārkāpums pats par sevi ir radījis būtisku personas tiesību vai tiesisko interešu aizskārumu un tiesas spriedums ir nepieciešams atlīdzinājuma pieprasīšanai vai lai novērstu līdzīgu gadījumu atkārtošanos.

Pieteicēja apgabaltiesai papildus sniegtajos paskaidrojumos ir precizējusi, ka uztur prasījumu par dienesta lēmuma atzīšanu par prettiesisku, norādot, ka prasījums ir nepieciešams atlīdzinājuma pieprasīšanai.

Ievērojot minēto, apgabaltiesa turpmāk vērtēs pārsūdzētā administratīvā akta tiesiskumu.

[11] Pieteicēja, iesniedzot prasījuma precizējumu, vienlaikus ir lūgusi atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem 7945,09 *euro* apmērā (*lietas 175.-177.lapa*).

Administratīvā procesa likuma 302.panta otrā daļa *expressis verbis* noteic, ka apelācijas instances tiesa izskata tikai tos prasījumus, kuri izskatīti pirmās instances tiesā. Savukārt minētā likuma 302.panta trešā daļa noteic, ka par jauniem prasījumiem nav uzskatāmi šā likuma 294.pantā minētie gadījumi, piemēram, prasījuma precizēšana (otrās daļas 1.punkts). Tā kā starp šajā pantā minētajiem gadījumiem nav minēti tādi, kas procesa dalībniekam dotu tiesības apelācijas sūdzībā izteikt jaunus prasījumus par zaudējumu un kaitējuma atlīdzināšanu, secināms, ka šādi jauni prasījumi apelācijas instances tiesā nav pieļaujami.

Ievērojot Administratīvā procesa likuma 93.panta trešajā daļā noteikto, ja atlīdzinājums nav prasīts vienlaicīgi ar administratīvā akta vai faktiskās rīcības apstrīdēšanu vai pārsūdzēšanu, iesniegumu par atlīdzinājumu var iesniegt iestādei, kas nodarījusi zaudējumus vai kaitējumu. Atlīdzinājumu iestādei var prasīt, ja ir pabeigta attiecīgās administratīvās lietas izskatīšana pēc būtības (piemēram, ir stājies spēkā tiesas spriedums vai arī tiesvedība lietā ir izbeigta, pamatojoties uz šā likuma 282.panta 7.punktu) (*sk., piemēram, Senāta 2018.gada 12.februāra rīcības sēdes lēmuma lietā Nr.SKA-778/2018 7.punktu (A420312316), 2020.gada 29.janvāra sprieduma lietā Nr.SKA-37/2020 6.punktu (A420228715)*)

Ievērojot minēto, secināms, ka apgabaltiesai šobrīd nav pamata izskatīt pieteicējas prasījumu par atlīdzinājumu, savukārt pieteicējai būs tiesības vērsties iestādē un prasīt atlīdzinājumu tad, kad tiks pabeigta šīs administratīvās lietas izskatīšana pēc būtības.

[12] Rakstveida procesā pārbaudījusi lietas materiālus un izvērtējusi lietā esošos pierādījumus to kopsakarā, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka apelācijas sūdzība ir pamatota un pieteikums ir apmierināms.

[13] Covid-19 infekcijas izplatības seku pārvarēšanas likuma 2.pants noteic, ka Ministru kabinets, izvērtējot ekonomisko situāciju, nosaka kritērijus un kārtību šā likuma 4. un 15.pantā noteikto pasākumu un īpašo atbalsta mehānismu piemērošanai nodokļu maksātājiem, kurus skārusi Covid-19 izraisītā krīze. Ministru kabinets, ja nepieciešams, nosaka nozares, kurām sakarā ar Covid-19 izplatību ir būtiski pasliktinājusies finanšu situācija. Saskaņā ar minētā likuma 15.panta trešo daļu Ministru kabinets var noteikt citus atbalsta pasākumus Covid-19 izraisītās krīzes skartajiem nodokļu maksātājiem

Noteikumi Nr.676 nosaka kritērijus un kārtību granta piešķiršanai Covid-19 krīzes skartajiem nodokļu maksātājiem apgrozāmo līdzekļu plūsmas nodrošināšanai (noteikumu 1.punkts). Par grantu minēto noteikumu izpratnē uzskata valsts atbalstu, ko piešķir Covid-19 krīzes skartam uzņēmumam apgrozāmo līdzekļu plūsmas krituma kompensēšanai, lai pārvarētu Covid-19 infekcijas otro izplatīšanās vilni (noteikumu 2.punkts).

Atbilstoši noteikumu Nr.676 16.8.apakšpunktam atbalstu nepiešķir uzņēmumiem, kas veic saimniecisko darbību šo noteikumu 2.pielikumā minētajās nozarēs, pamatojoties uz šo noteikumu 8.punktā minēto iesniegumu par 2021.gada maiju.

[14] Lietā nav strīda, ka pieteicējas deklarētais pamatdarbības veids ir „inženierdarbības un ar tām saistītās tehniskās konsultācijas" (NACE kods 71.12), kas nav iekļauts noteikumu Nr.676 2.pielikumā.

Tāpat nav strīda par to, ka atbalsta periodā – 2021.gada maijā – pieteicēja kā papildu darbības veidus dienestā bija deklarējusi: „dzīvojamo un nedzīvojamo ēku būvniecība" (NACE kods 41.20) (reģistrēts no 2015.gada 1.janvāra līdz 2021.gada 17.jūnijam), „ūdensapgādes sistēmu būvniecība" (NACE kods 42.21) (reģistrēts no 2019.gada 22.janvāra līdz

2021.gada 17.jūnijam) un „elektroinstalācijas ierīkošana" (NACE kods 43.21) (reģistrēts no 2019.gada 22.janvāra līdz 2021.gada 17.jūnijam), kas ir iekļauti noteikumu Nr.676 2.pielikumā.

Pieteicēja uzsver, ka 2021.gadā darbojās vienīgi nozarē ar NACE kodu 71.12 „inženierdarbības un ar tām saistītās tehniskās konsultācijas". Lai pierādītu, ka pieteicējas saimnieciskās darbības apgrozījumu 2021.gada maijā veido tikai darbība nozarē ar NACE kodu 71.12, pieteicēja dienestam uzrādīja arī līgumus (*lietas 36.-109.lapa),* kas noslēgti ar pievienotās vērtības nodokļa deklarācijā par 2021.gada maiju (*lietas 34.-35.lapa*) norādītajiem darījumu partneriem.

Kā izriet no līgumu satura, pieteicēja veic būvuzraudzību, kas apgabaltiesas ieskatā atbilst NACE (NACE: Saimniecisko darbību statistiskā klasifikācija Eiropas Kopienā, 2.redakcija) M sadaļas „Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi" (ietver specializētas profesionālās, zinātniskās un tehniskās darbības) 71.nodaļas „Arhitektūras un inženiertehniskie pakalpojumi; tehniskā pārbaude un analīze" (ietilpst arhitektūras, inženiertehnisko, rasēšanas, būvuzraudzības, kā arī ģeodēzisko un kartēšanas pakalpojumu sniegšana) 71.1 grupas „Arhitektūras un projektēšanas pakalpojumi un konsultācijas" (ietilpst arhitektūras, inženiertehnisko, rasēšanas, būvuzraudzības, ģeodēzisko, kartēšanas un tamlīdzīgu pakalpojumu sniegšana) 71.12 klases „Inženierdarbības un ar tām saistītās tehniskās konsultācijas" aprakstam.

Dienests minēto apstākli nav apšaubījis, taču uzskata, ka nozīme ir nevis faktiski veiktajai, bet deklarētajai saimnieciskajai darbībai, turklāt nav nozīmes, vai tā ir uzņēmuma pamatdarbība vai papildu darbība.

[15] Lietā ir strīds par noteikumu Nr.676 16.8.apakšpunkta interpretāciju redakcijā, kas bija spēkā no 2021.gada 8.jūnija līdz 2021.gada 16.decembrim.

Sākotnējā noteikumu Nr.676 redakcija noteica, ka šo noteikumu ietvaros atbalstu var saņemt tāds uzņēmums, kas veic saimniecisko darbību šo noteikumu pielikumā minētajās atbalstāmajās nozarēs (4.3.apakšpunkts), un pielikumā bija uzskaitītas atbalstāmās nozares.

Noteikumu Nr.676 sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojumā (anotācijā) (*https://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40494177*) norādīts, ka pamatojums tiesību akta projekta izstrādes nepieciešamībai ir atbalsta sniegšana Covid-19 krīzes skartam uzņēmumam apgrozāmo līdzekļu plūsmas krituma kompensēšanai, lai pārvarētu Covid-19 krīzes otro izplatīšanās vilni (Ministru prezidenta paziņojums 2020.gada 6.novembrī) un tādējādi turpinātu aktivitātes, kas vērstas uz Latvijas tautsaimniecības ilgtspējīgu attīstību. Ieilgstot Covid-19 izraisītajai nedrošībai un atkārtoti noteiktajiem ierobežojumiem Covid-19 izplatības mazināšanai tirgos, turpmākajos mēnešos krasi tiks ietekmēta uzņēmumu apgrozāmo līdzekļu pieejamība un spēja veikt saimniecisko darbību. Līdz ar to īpaši svarīgi no valsts puses sniegt atbalstu, kas novērš Covid-19 krīzes skartajiem uzņēmumiem iepriekš aprakstīto situāciju un stabilizē apgrozāmo līdzekļu plūsmu. Jauno atbalsta programmu plānots ieviest ar dienesta starpniecību, ņemot vērā tā rīcībā esošo informāciju par uzņēmumiem un to īstenotajām nodokļu saistībām pret valsti, kā arī pieredzi dīkstāves atbalsta programmas īstenošanā. Grantu apgrozāmo līdzekļu plūsmas nodrošināšanai Covid-19 ārkārtas situācijā varēs saņemt uzņēmumi, kas veic saimniecisko darbību šo noteikumu pielikumā minētajās atbalstāmajās nozarēs (saraksts ir izstrādāts Krīzes vadības grupas uzņēmējdarbības veicināšanai ietvaros, konsultējoties ar uzņēmējus pārstāvošajām organizācijām). Ja uzņēmums veic saimniecisko darbību, tas var saņemt atbalstu tikai atbalstāmajā nozarē (attiecīgi tiek veikta izmaksu nodalīšana).

Ar 2020.gada 1.decembra grozījumiem (*stājās spēkā 2020.gada 2.decembrī*) noteikumu Nr.676 4.3.apakšpunkts un pielikums tika svītroti, bet noteikumi Nr.676 tika papildināti ar 16.punktu, kurā uzskaitīti gadījumi, kad atbalstu nepiešķir.

Ar 2021.gada 29.aprīļa grozījumiem *(stājās spēkā 2021.gada 8.jūnijā*), kas ietverti noteikumos Nr.276, noteikumi Nr.676 tika papildināti ar 16.8.apakšpunktu, nosakot, ka atbalstu nepiešķir uzņēmumiem, kas veic saimniecisko darbību šo noteikumu 2.pielikumā minētajās nozarēs, pamatojoties uz šo noteikumu 8.punktā minēto iesniegumu par 2021.gada maiju.

Noteikumu Nr.276 sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojumā (anotācijā) (*http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40501489*) ir norādīts, ka identificēti vairāki problēmjautājumi ar normu piemērošanu praksē, attiecīgi nepieciešami pilnveidojumi noteikumu Nr.676 normās. Viena no anotācijā norādītajām izmaiņām paredz atbalsta kvalifikācijas kritēriju un atbalsta izmantojuma kārtības precizēšanu – lai nodrošinātu atbalstu tiem uzņēmumiem, kuru saimnieciskā darbība krīzes apstākļos ir ietekmēta izteikti negatīvi, un lai novērstu dažādo interpretāciju par apgrozījumā ieskaitāmajiem līdzekļiem, tiek precizēts, ka, aprēķinot noteikumu Nr.676 4.2.apakšpunktā noteikto kritumu, ņem vērā tikai apgrozījumu no saimnieciskās darbības (t.i., pārējos saimnieciskās darbības ieņēmumos neieskaita saņemto finanšu palīdzības vai finansiālo atbalstu, tādējādi secināms, ka uzņēmumu saņemtie ziedojumi, dotācijas un valsts atbalsti nav jāskaita apgrozījumā); lai noteiktu tiesisko skaidrību valsts atbalsta izlietošanas nosacījumos, tiek noteikts, ka atbalstu var izlietot, lai kompensētu apgrozāmo līdzekļu plūsmas kritumu, kas saistīts ar Covid-19 infekcijas otro izplatīšanās vilni. Vēl viena no anotācijā norādītajām izmaiņām paredz atbalstāmo nozaru pārskatīšanu, jo, ņemot vērā to, ka kopš 2021.gada 6.aprīļa ārkārtas situācijas stāvoklis ir pārtraukts, virkne nozaru, kuru darbība ārkārtas situācijā tika apturēta, šobrīd var savu saimniecisko darbību nodrošināt. Noteikumu projekts paredz, ka Ministru kabineta noteikumu projekta pielikumā iekļautajām nozarēm tiek pārtraukta atbalsta izsniegšana par 2021.gada maija mēnesi. Pēc Ekonomikas ministrijas aplēsēm tās ir ap 54 nozarēm ar NACE 2.red. 4 ciparu kodu (ietvertas Ministru kabineta noteikumu projekta pielikumā).

Tātad atbalsts tika saglabāts uzņēmumiem, kuru darbībai ar Covid-19 izplatību saistītie ierobežojumi faktiski turpinājās arī pēc ārkārtas situācijas atcelšanas 2021.gada 6.aprīlī.

Ne no piemērojamo tiesību normu satura, ne no likumdevēja gribas apgabaltiesa nekonstatē pamatu uzskatam, ka atbalsta piešķiršana būtu saistāma ar uzņēmuma papildu saimnieciskās darbības nozares deklarēšanas faktu, arī gadījumos, kad uzņēmums atbalstāmajā periodā attiecīgo nozarē saimniecisko darbību nav veicis.

Kā izriet no Covid-19 infekcijas izplatības seku pārvarēšanas likuma 2.panta un noteikumu Nr.676 1. un 2.punkta,

attiecīgā regulējuma mērķis ir kompensēt Covid-19 krīzes skartā uzņēmuma apgrozāmo līdzekļu plūsmas kritumu, kas tādējādi ir saistāms ar uzņēmuma faktiski veikto saimniecisko darbību.

Noteikumu Nr.676 4.3.apakšpunktā un vēlāk – 16.8.apakšpunktā tiešā tekstā ir norāde uz veikto saimniecisko darbību, nevis uz plānoto un, iespējams, nekad arī neveikto uzņēmuma reģistrēto darbību.

Arī no noteikumu Nr.676 un to grozījumu anotācijām izriet, ka atbalsta piešķiršanā noteicoša nozīme ir apstāklim, vai uzņēmums darbojas atbalstāmajā nozarē. Nevar atstāt bez vērības apstākli, ka atbalsta programmu bija plānots ieviest ar dienesta starpniecību, ņemot vērā, ka tā rīcībā ir informācija par uzņēmumiem, proti, dienests savas kompetences ietvaros ir tiesīgs pārbaudīt nodokļu maksātāja sniegto informāciju, pieprasīt no uzņēmuma papildu vai precizējošu informāciju un dokumentus, un tam ir tiesības noteikt uzņēmumam papildu informācijas iesniegšanas termiņu, kā arī tiesības atteikt atbalsta piešķiršanu, ja informācija netiek sniegta. Līdz ar to secināms, ka katru gadījumu dienestam bija jāvērtē, ņemot vērā tiesību normās noteiktos kritērijus un individuālos apstākļus, taču pieeja nedrīkst būt formāla.

Ievērojot minēto, apgabaltiesa atzīst par nepamatotu dienesta viedokli, ka tas vien, ka 2021.gada maijā pieteicējai bija reģistrēti papildu darbības veidi, kas iekļauti ierobežoto nozaru sarakstā, ir pamats prezumēt, ka pieteicēja attiecīgajās nozarēs veica saimniecisko darbību. Šāda dienesta prezumpcija neizriet no lietā piemērojamā tiesiskā regulējuma – noteikumu Nr.676 16.8.apakšpunktā ietvertā atbalstu izslēdzošā nosacījuma, kas kā nosacījuma piemērošanu paredz, ka uzņēmums veic konkrēto saimniecisko darbību.

[16] Dienests norāda, ka informācijas sniegšana par papildu darbības veidu ir uzņēmuma brīva izvēle, tādēļ, ja uzņēmums ir reģistrējis papildu darbības veidu un nav savlaicīgi aktualizējis deklarētos datus, tad nav pamata uzskatīt, ka uzņēmums šajā nozarē saimniecisko darbību neveic.

Taču, ja dienests pats uzskata, ka papildu darbības veida deklarēšana nav nodokļu maksātāja pienākums, tad nav saprotams pamatojums, kādēļ papildu darbības veida reģistrēšanai vispār būtu piešķirama nozīme un kāpēc tās nepareiza reģistrēšana pati par sevi varētu radīt tādas sekas kā atbalsta nepiešķiršana.

Apgabaltiesas ieskatā, dienesta viedoklis, ka atbalsta par 2021.gada maiju piešķiršanai nozīme ir 2021.gadā (konkrētajā gadījumā – līdz 2021.gada 18.jūnijam) deklarētajiem papildu darbības veidiem, neatkarīgi no tā, vai uzņēmums faktiski šo darbību veic, ir pretēja arī saimnieciskās darbības veidu deklarēšanas būtībai.

Likuma „Par nodokļiem un nodevām" 15.panta pirmās daļas 15.punkts noteic nodokļu maksātāju pienākumu, izmantojot Valsts ieņēmumu dienesta elektroniskās deklarēšanas sistēmu, līdz 1.maijam iesniegt nodokļu administrācijai informāciju par iepriekšējā taksācijas gada pamatdarbības veidu, ja tas iepriekšējā taksācijas gadā ir mainījies un neatbilst nodokļu administrācijai sniegtajai informācijai. Nodokļu maksātāji, kas uzsāk saimniecisko darbību, informāciju iesniedz mēneša laikā pēc saimnieciskās darbības reģistrācijas Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā vai Valsts ieņēmumu dienestā.

Likuma „Par nodokļiem un nodevām" 1.panta 32.punkta izpratnē pamatdarbības veids ir atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes 2006.gada 20.decembra regulai (EK) Nr. 1893/2006, ar ko izveido NACE 2.red. saimniecisko darbību statistisko klasifikāciju, kā arī groza Padomes regulu (EEK) Nr. 3037/90 un dažas EK regulas par īpašām statistikas jomām (Dokuments attiecas uz EEZ) (turpmāk — NACE 2.red.) klasificēts nodokļa maksātāja (izņemot fiziskās personas, kas neveic saimniecisko darbību) darbības veids ar vislielāko īpatsvaru kopējā apgrozījumā taksācijas gadā. Nodokļu maksātājiem, kas uzsāk saimniecisko darbību, pamatdarbības veidu nosaka pēc plānotajiem apgrozījuma rādītājiem.

Paredzot attiecīgu regulējumu (*2015.gada 17.septembra grozījumi likumā „Par nodokļiem un nodevām"*), likumprojekta anotācijā tika apzināta problēmsituācija, ka uzņēmumiem nav noteikts pienākums nodrošināt informācijas par pamatdarbības veida atbilstību, to aktualizējot. Tika ņemts vērā, ka NACE koda noteicošā pielietošanas joma ir statistika, kurā esošais normatīvais regulējums ir pietiekams un pielietošanas prakse ir atbilstoša. Savukārt NACE pielietojums ir problemātiskāks tādās specifiskās jomās kā, piemēram, nodokļu administrēšana un ēnu ekonomikas ierobežošana, kur ir nepieciešami operatīvi, ļoti pamatoti un precīzi definēt vai pārbaudīt konkrētā brīdī uzņēmuma piederību kādai nozarei. Tieši šajās jomās ir gadījumi, kad pastāv problēmas ar uzņēmuma pamatdarbības NACE koda noteikšanu konkrētā brīdī vai apzinātu maldināšanu. Piemēram, ir novērota tendence mainīt pamatdarbības veidu (NACE kodu) bez acīmredzamiem iemesliem. Padziļinātās sadarbības programmas darbības ietvaros izvēloties izdevīgāko pamatdarbības nozari atbilstoši NACE 2.redakcijas klasifikācijas divu zīmju līmenim, kurā ir zemāki vidējie rādītāji, lai klasificētos dalībai Padziļinātās sadarbības programmā. Likumprojekts paredz noteikt pienākumu saimnieciskās darbības veicējiem vienreiz gadā līdz 1.maijam VID elektroniskās deklarēšanas sistēmā iesniegt informāciju par saimnieciskās darbības pamatveidu. Saimnieciskās darbības veicējs norāda tādu saimnieciskās darbības pamatveidu, kāds tas bija iepriekšējā taksācijas gadā. Tādējādi NACE kodu turpmāk norādīs tikai elektroniski vienu reizi gadā, kas vienkāršos administratīvo slogu saimnieciskās darbības veicējam. Ja saimnieciskās darbības veicējam mainās pamatdarbības veids, par to nebūs nepieciešamības ziņot nekavējoties. Savukārt, ja saimnieciskās darbības pamatveids nemainās, tad informāciju par pamatdarbības veidu nākamajā taksācijas gadā nebūs jāsniedz. Noteiktais pienākums paredz noteikt pamatdarbības veidu, ņemot vērā neto apgrozījumu no katra pamatdarbības veida. Kā galveno pamatdarbības veidu norāda to, kurā neto apgrozījums ir vislielākais. Savukārt NACE koda norādīšanai nodokļu maksātāju iesniegumā pirms reģistrācijas pievienotās vērtības nodokļa reģistrā ir citi principi, kur nodokļu administrācijai svarīgi zināt nodokļu maksātāja apgrozījuma prognozes, t.i., ar kādu saimnieciskās darbības pamatveidu nodokļu maksātājs vēlas nodarboties nākotnē un vai nodokļu maksātājam ir iespējas norādīto darbības veidu atbilstoši pieejamajam finansējumam, iekārtām utt. īstenot (*https://titania.saeima.lv/LIVS12/saeimalivs12.nsf/0/636C35DC99D59992C2257E3E002F27D4?OpenDocument*).

Tātad likumdevējs nodokļu administrēšanas procesā par nozīmīgu ir atzinis tieši pareiza pamatdarbības veida (darbības veida ar vislielāko īpatsvaru kopējā apgrozījumā taksācijas gadā) reģistrāciju. Ir būtiski, lai patiesajai situācijai atbilstoša situācija tiktu aktualizēta līdz nākamā taksācijas gada 1.maijam.

Pienākums deklarēt papildu darbības veidu nav noteikts likumā, bet ir paredzēts Ministru kabineta noteikumos.

Ministru kabineta 2015.gada 22.septembra noteikumu Nr.537 „Noteikumi par nodokļu maksātāju un nodokļu maksātāju struktūrvienību reģistrāciju Valsts ieņēmumu dienestā" 27.10.apakšpunkts noteic, ka nodokļu maksātāju reģistrā ieraksta citstarp ziņas par pamatdarbības veidu un papildu darbības veidu atbilstoši Eiropas Savienības Saimniecisko darbību statistiskās klasifikācijas NACE 2. red. ar detalizāciju līdz četrām zīmēm. Ministru kabineta 2013.gada 3.janvāra noteikumu Nr.17 „Pievienotās vērtības nodokļa likuma normu piemērošanas kārtība un atsevišķas prasības pievienotās vērtības nodokļa maksāšanai un administrēšanai" 2.pielikumā „Iesniegums reģistrācijai Valsts ieņēmumu dienesta pievienotās vērtības nodokļa maksātāju reģistrā" esošās veidlapas 18.punkts paredz sniegt informāciju par darbības veidiem (NACE 2): pamatdarbības veidu un citiem darbības veidiem (norādot trīs galvenos bez pamatdarbības, ja tādi ir).

Minētie noteikumi nekonkretizē attiecīgo ziņu aktualizācijas pienākumu, un apgabaltiesai nav pamata uzskatīt, ka informācijas par pamatdarbības veidu un informācijas par papildu darbības veidu aktualizācijas kārtība un termiņi varētu būt atšķirīgi.

Tātad ciktāl tiek pārbaudīta informācija par pieteicējas pamatdarbības un papildu darbības veidu 2021.gada maijā, tad attiecīgās informācijas aktualizācijas pienākums pieteicējai būtu bijis jāizpilda līdz 2022.gada 1.maijam. Secīgi, lemjot par atbalsta piešķiršanu, dienestam nebija pamata nekritiski, nepārbaudot faktisko situāciju, vadīties no iesnieguma saņemšanas brīdī – 2021.gada 8.jūnijā – reģistrētās informācijas par uzņēmuma papildu darbības veidiem, citstarp ņemot vērā pieteicējas paskaidroto un arī dienesta konstatēto, ka darījumi papildu reģistrētajās nozarēs pieteicējai iepriekš bija 2019.gadā.

[17] Vienlaikus apgabaltiesa nepiekrīt pieteicējas viedoklim, ka nepiešķirt atbalstu atbilstoši noteikumu Nr.676 16.8.apakšpunktam varēja tikai gadījumos, kad deklarētais pamatdarbības veids bija iekļauts noteikumu Nr.676 2.pielikumā, ko, pieteicējas ieskatā, apstiprina arī 2021.gada 26.oktobra grozījumi noteikumos Nr.676.

Ar Ministru kabineta 2021.gada 26.oktobra noteikumiem Nr.722 „Grozījumi Ministru kabineta 2020. gada 10. novembra noteikumos Nr.676 „Noteikumi par atbalstu Covid-19 krīzes skartajiem uzņēmumiem apgrozāmo līdzekļu plūsmas nodrošināšanai"" 16.8.apakšpunkts tika izteikts šādā redakcijā: atbalstu nepiešķir uzņēmumiem, kas deklarējuši saimniecisko darbību kā pamatdarbību šo noteikumu 2.pielikumā minētajās nozarēs, pamatojoties uz šo noteikumu 8.punktā minēto iesniegumu par atbalsta periodu. Atbalsts netiks piešķirts šo noteikumu 16.7.apakšpunktā noteiktajām kredītiestādēm, finanšu iestādēm un finanšu starpniekiem, kā arī atbalsta pretendentiem, kas darbojas zvejniecības, akvakultūras vai lauksaimniecības produktu primārās ražošanas nozarē arī tādā gadījumā, ja tā būs atbalsta pretendentu papilddarbība.

Noteikumu projekta anotācijā (*https://tapportals.mk.gov.lv/annotation/0c9b8061-896c-4991-a301-b5b02af240dc#*) norādīts, ka valstī, sākot ar 2021.gada 11.oktobri, noteikta ārkārtējā situācija un ir noteikti dažāda veida ierobežojumi, kas kopumā kavē tautsaimniecības attīstību un ekonomikas atveseļošanos, līdz ar to nepieciešams īstenot īpašus pasākumus un atbalsta mehānismus Covid-19 krīzes pārvarēšanai. Ministru kabinetā 2020.gada 10.novembrī tika apstiprināti noteikumi Nr.676, nosakot kritērijus, pieprasīšanas un piešķiršanas kārtību, ko piemēro krīzes skartajiem nodokļu maksātājiem granta veidā apgrozāmo līdzekļu plūsmas kompensācijai. Ieilgstot Covid-19 izraisītajai nedrošībai un atkārtoti noteiktajiem ierobežojumiem Covid-19 izplatības mazināšanai tirgos, turpmākajos mēnešos (oktobrī/novembrī) tiks krasi ietekmēta uzņēmumu apgrozāmo līdzekļu pieejamība un spēja veikt saimniecisko darbību. Ar noteikumu projektu tiek noteikts, ka atbalsta periods ir no 2021.gada 1.oktobra līdz 30.novembrim - uz ārkārtas situācijas laiku. Tiek precizēti atbalsta saņemšanas kritēriju nosacījumi, precizējot salīdzināmos mēnešus, kā arī atbalsta saņēmēju loku. Tiek noteikts, ka uzņēmumiem, kas deklarējuši saimniecisko darbību kā pamatdarbību šo noteikumu 2.pielikumā minētajās nozarēs, pamatojoties uz šo noteikumu 8.punktā minēto iesniegumu par atbalsta periodu, atbalstu nepiešķir. Šīs nozares ir neatbalstāmas, ņemot vērā 2021.gada 11.oktobrī izsludināto ārkārtējo situāciju un noteiktos saimnieciskās darbības ierobežojumus, un uz šīm nozarēm ierobežojumi nav attiecināmi. Tāpat tiek ievērotas Pagaidu regulējumā ietvertās prasības, piemēram, atbalstu nepiešķirt finanšu sektorā.

No anotācijas nav konstatējami apsvērumi, kādēļ kā atbalsta piešķiršanas priekšnoteikums izvirzīts tieši saimnieciskās darbības kā pamatdarbības deklarēšanas fakts. Tomēr no atbildīgo ministriju atzinumiem ir konstatējams, ka pastāvēja strīdi par attiecīgā kritērija formulēšanu, kas rada šaubas par to, ka likumdevējs ar 2021.gada 26.oktobra grozījumiem tikai precizēja strīdus nosacījumu atbilstoši tā sākotnējai gribai.

Finanšu ministrija, sniedzot 2021.gada 20.oktobra atzinumu par noteikumu projektu (*https://tapportals.mk.gov.lv/reviews/resolutions/6d51836c-11e9-4589-a63b-1fc1bef1f51a*), izteica priekšlikumu (priekšlikums Nr.42): ievērojot, ka atbalsta piešķiršanas nolūkiem nav iespējams pārbaudīt, ar tieši kādu saimnieciskās darbības veidu uzņēmums nodarbojas, lūdzam tiesību normā noteikt, ka atbalstu nepiešķir uzņēmumiem, kas deklarējuši pamatdarbību vai papilddarbību noteikumu Nr.676 2.pielikumā minētajās nozarēs (piedāvātā redakcija: 16.8. uzņēmumiem, kas deklarējuši saimniecisko darbību kā pamatdarbību vai papilddarbību šo noteikumu 2.pielikumā minētajās nozarēs, pamatojoties uz šo noteikumu 8.punktā minēto iesniegumu par atbalsta periodu).

Sniedzot 2021.gada 26.oktobra atzinumu (*https://tapportals.mk.gov.lv/reviews/resolutions/2007a1d6-a7ee-410f-ab9f-d607f7704b63*), Finanšu ministrija norādīja (iebildums Nr.1): noteikumu projektā ir atrunāts, ka atbalstu nesaņem

nodokļu maksātājs, kura deklarētā pamatdarbība ir nozaru sarakstā, kas atbalstam nekvalificējās. Par šādu pieeju nebija panākta vienošanās līdz šim, jo projektos nav novērsts risks, ka deklarētā papilddarbība patiesībā ir pamatdarbība, līdz ar ko atbalsts var tikt saņemts nepamatoti.

Tātad ministrija norādījusi uz līdzšinējām atbalsta administrēšanas grūtībām, proti, grūtībām pārbaudīt, vai uzņēmums faktiski darbojas atbalstāmajā nozarē, līdz ar to piedāvājot turpmāk atbalsta piešķiršanā pārbaudīt vienīgi formālo kritēriju – paša uzņēmuma deklarētās ziņas par tā pamatdarbību vai papilddarbību, ņemot vērā risku, ka tieši papilddarbība faktiski veido vislielāko apgrozījuma īpatsvaru. Tomēr šāds priekšlikums neguva atbalstu, par noteicošo atbalsta sniegšanā atzīstot tikai deklarēto pamatdarbības veidu.

Apgabaltiesas ieskatā, attiecīgie grozījumi tika veikti ar mērķi atvieglot atbalsta piešķiršanas administrēšanu, proti, dienestam turpmāk vairs nebija pienākuma pārbaudīt, vai uzņēmums veic saimniecisko darbību neatbalstāmajā nozarē (gan kā pamatdarbību, gan kā papilddarbību), bet tam jāvadās no uzņēmuma deklarētajām ziņām par tā pamatdarbības veidu (darbības veidu ar vislielāko īpatsvaru kopējā apgrozījumā taksācijas gadā).

Minētais neietekmē apgabaltiesas iepriekš izdarīto secinājumu, ka atbilstoši tiesiskajam regulējumam redakcijā, kas bija spēkā, 2021.gada 8.jūnijā vēršoties ar iesniegumu par atbalsta piešķiršanu apgrozāmo līdzekļu plūsmas nodrošināšanai par 2021.gada maiju, dienestam bija pienākums vērtēt, vai pieteicēja faktiski veic saimniecisko darbību kādā no noteikumu Nr.676 2.pielikumā minētajām nozarēm.

[18] Ievērojot minēto, apgabaltiesa secina, ka dienesta lēmums, ar kuru tika atteikts piešķirt atbalstu apgrozāmo līdzekļu plūsmas krituma kompensēšanai par 2021.gada maiju, ir prettiesisks, jo dienests nepamatoti atzina, ka noteikumu Nr.676 2.pielikumā minēto nozaru „dzīvojamo un nedzīvojamo ēku būvniecība" (NACE kods 41.20), „ūdensapgādes sistēmu būvniecība" (NACE kods 42.21) un „elektroinstalācijas ierīkošana" (NACE kods 43.21) kā papildu darbības veidu deklarēšana pati par sevi ir pamats atbalsta nepiešķiršanai pat gadījumā, ja uzņēmums atbalsta periodā attiecīgo saimniecisko darbību neveic.

[19] Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmā daļa noteic, ja pieteikums pilnībā vai daļā apmierināts, tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu.

Pieteicēja par pieteikuma iesniegšanu tiesā samaksāja valsts nodevu 30 *euro* (*lietas 11.lapa*), kā arī par apelācijas sūdzības iesniegšanu tiesā 60 *euro* (*lietas 154.lapa*). Ievērojot minēto un to, ka pieteikums ir apmierināms, no Latvijas Republikas kā no atbildētājas lietā, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, par labu pieteicējai piespriežama tās samaksātā valsts nodeva par pieteikuma un apelācijas sūdzības iesniegšanu tiesā.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2013.gada 12.februāra noteikumu Nr.85 „Kārtība, kādā administratīvajā lietā iemaksā, atmaksā un atlīdzina valsts nodevu un iemaksā un atmaksā drošības naudu" 13.punktu piespriestā valsts nodeva pieteicējai atlīdzināma no Valsts ieņēmumu dienesta budžeta līdzekļiem.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, 307., 309.pantu un 329.panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

apmierināt SIA „RS Property" pieteikumu.

Atzīt par prettiesisku Valsts ieņēmumu dienesta 2021.gada 9.augusta lēmumu Nr.33.17-6/22.8/8665.

Piespriest no Latvijas Republikas par labu SIA „RS Property" (reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/) tās samaksāto valsts nodevu 90 *euro*, atlīdzinot to no Valsts ieņēmumu dienesta budžeta līdzekļiem.

Spriedumu var pārsūdzēt Senāta Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, kasācijas sūdzību iesniedzot Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente A.Šteinberga

Tiesneši M.Birzgalis

M.Osmane

Dokuments parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.